

8.5.1996 Tarihinde Toplanan Yüksek Sağlık Şurası Üyelerine Verilmek Üzere Hazırlanan Yönetmeliğe İlişkin Raporumuz Aşağıda Sunulmuştur.

Sayın Üye.

İlaça reklam serbestisi getiren yönetmelik 27.4.1996 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmış bulunuyor. Böylesine önemli bir konunun, yönetmelik yayımlandıktan sonra Yüksek Sağlık Şurası'nın gündemine alınmasını doğru bulmuyoruz. Ayrıca hemen her hükümetin programında bulunan, konuya taraf olanların görüşüne başvurulacak sözüne rağmen, uygulanan politikalar bu işe taraf olan meslek örgütlerini dışlamak şeklindedir. Reçetesiz ilaca reklam izni veren yönetmelik konusunda Türk Eczacıları Birliği'ne görüş sorulmamıştır. Türk Eczacıları Birliği ilaç konusunda alanın en yetkin kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşudur.

6643 sayılı yasa Türk Eczacıları Birliği'ne halk sağlığını bozacak olumsuzluklara karşı gerekli çalışmayı yapma yetkisini vermektedir.

İlaça yapılacak reklam bize göre halk sağlığı açısından şu olumsuzlukları ve sakıncaları taşımaktadır:

- 1) Hastalığın tanısında profesyonel bilgi yetersizliği.
- 2) İlacın farmakolojik sınıfı veya kullanılan spesifik ilaç hakkında bilgi yetersizliği
- 3) Kendi kendine ilaç seçiminde ve ilaçla tedavide etkili olan bireysel, çevresel ve subjektif faktörler.
- 4) Yanlış tanı.
- 5) Yanlış tedavi seçimi.
- 6) Spesifik farmakolojik risklerin tanınmasında hata.
- 7) İlaça ilişkin advers, yan etki ve kontrendikasyonların tanınması ve bu etkilerden sakınmada yetersizlik.
- 8) İlacın birincil ve diğer karakteristikleri hakkında bilgi yetersizliği.
- 9) Yanlış kullanım ve uygulama yolu.
- 10) Yanlış (az veya aşırı) dozaj.
- 11) Aşırı uzun kullanım.
- 12) Yanlış kombinasyonlarda kullanım.
- 13) Yanlış ve aşırı uzun saklama.

Reklamın bir toplumdaki etkisi o toplumun eğitim düzeyi ile yakından ilgilidir. Cumhuriyet tarihinde 5 kez okuma-yazma seferberliği yapıldığı halde ülkemizde okur-yazar oranı ancak % 80'lere ulaşmıştır. Bunların da sadece % 59'unun ilkökul mezunu olduğu düşünülürse yapılacak reklam ilacın gereksiz ve fazla tüketimi açısından son derece etkili olacaktır.

Reklamın yönlendirici etkisinin ülkemizde Avrupa ülkelerine kıyasla 7 kat daha fazla olduğu

yapılan araştırmalarda gösterilmiştir. Ayrıca yine araştırmalar ülkemiz insanının ilaçta reklam yapılması gibi bir talebi olmadığını göstermektedir.

İlaçta reklam kimler tarafından ve neden isteniyor?

1) 1980 yılından sonra karlılığı azalan çokuluslu ilaç firmaları, ilaç pazarlamasının değiştirilmesi ve ilaç pazarlarının genişletilmesi amacıyla istiyorlar.

2) Uluslar üstü sermaye patenti dolmuş ilacı reklamla daha uzun süre satmak ve ulusal ilaç üreticilerini pazardan çekmek amacıyla istiyor.

3) Ayrıca ilaç firmaları reklam maliyetlerinin ilaca yansıtılmasını ve ilaç fiyatlarının serbest bırakılmasını sağlamak amacıyla istiyorlar.

4) Medya kuruluşları ve reklam şirketleri bu büyük pazardan alacakları payın hesabını yaptıkları için istiyorlar.

Reçetesiz ilaca getirilen reklam serbestisinin arkasından gelecek olumsuzlukları şimdiden belirtmeyi kamu yararı açısından gerekli görüyoruz;

* Reklam yapılan reçetesiz ilaçların ücretleri kamu sigorta kurumlarınca ödenmeyecek; memur, işçi, emekli daha birçok dar gelirli söz konusu ilaçları almakta zorlanacaktır.

* İlaçta reklam, sağlık alanının uzmanlarının ilaç üzerindeki kontrolünü azaltacak, bu nedenle tedavinin etkinliği denetlenemeyecektir.

* Medya kuruluşları ortaya çıkabilecek olumsuzlukları salt parasal açıdan değerlendirerek kamu yararını yok sayarak, görmezden geleceklerdir.

* Reçetesiz ilaç reklamı, insanları yapay şekilde sağlık piyasasına sürükleyecek ve ilaç hastası yapacaktır.

* İlaçta reklam ülkemizde sağlık harcamaları içerisinde en büyük payı olan ilacın gerekli gereksiz çok daha fazla tüketilmesine neden olacaktır.

Tüm bu olumsuzlukların yanında 1262 sayılı yasanın 13.maddesine dayandırılarak reçetesiz ilaca reklam serbestisi getiren 27.4.1996 tarihli yönetmelik yasa ile çelişmektedir. 13. madde ilaçta reklamı yasakladığı halde yönetmelikle reklama serbestlik getirilmiştir.

**TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ
MERKEZ HEYETİ**

Milli Savunma Bakanlığı ile 1996 yılı için, Türk Eczacıları Birliği ve Maliye Bakanlığı arasında düzenlenen protokol çerçevesinde sözleşme yapmak isteyen eczacıların 17 Haziran 1996 tarihine kadar ilgili kuruma başvurmaları gerekmektedir.